

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie:

– Kopia Warszawska Metryki Litewskiej, sygn. 191 A–220: sygn. 197, ks. 220, 307, 485, 528; sygn. 198, ks. 477; sygn. 213, ks. 194, 195, 196, 199, 197, 259; sygn. 217, ks. 817

– Zbiór dokumentów pergaminowych – nr: 7360.

Lietuvos Valstybės Istorijos Archyvas (Archiwum Historyczne Państwa Litewskiego) F. S. A –14566, Metryka Litewska. Mikrofilm z Centralnego Archiwum Rosyjskiego Akt Dawnych w Moskwie F 389, ks. 5, ks. 583.

Lietuvos Mokslų Akademijos Biblioteka, Rankraščių skyrius (Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk – Dział Rękopisów) BLAN:

F 2–1; F 1–39; F 6–66; F 16 kolekcja B 2, 23 Nr 7; F 16 B 2, 20; F 16 B 2, 22; F 16 B 2, 23 s. 34–35; F 16 B 2, 24 Nr 3; F 16 B 2, 24 Nr 13; F 16 B 2, 24 Nr 22; F 16 B 2, 24 s. 80; F 18 kolekcja B 4, 156 Nr 5; F 18 B 4, 118 Nr 3; F 18 B4, 156 Nr 1; F 43–5627; F 43–11307.

Lietuvos Nacionalinė Martyno Mažvydo Biblioteka, Rankraščių skyrius (Biblioteka Narodowa Litwy – Dział Rękopisów):

F 94–595; F 94–927, F 94–2238, F 94–2184; F 94–2185; F 91–533; F 93–191; F 16–23 s. 48; F 16–22 s. 8; F 16–22 Nr 9; F 16–22 Nr 15; F 16–22 Nr 19; F 16–22 s. 20; F 16–22 Nr 35; F 16–20 s. 1–4; F 96–50.

Vilniaus Universiteto Mokslinė Biblioteka, Rankraščių skyrius (Biblioteka Naukowa Uniwersytetu – Dział Rękopisów):

F. 4 sygn 8692 a (A–128), 8968 (A–133), 8750 (A–129), 8753 (A–129) F. 80/50.

Źródła drukowane

Akty izdawaemyje Wilenskoju Archeograficzieskoju Kommissieju dlja razbora drewnich aktow, t. II, III, IV, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XVII, XX, XXI, XXII, XXIV, XXVI, XXVIII, XXXI, XXXII, XXXIII, XXXIV, XXXVI, Wilno 1867–1912.

Akty Litowskoj Metriki, wyd. Fedor Iwanowicz Leontowicz, t. 1, cz. 1–2, Warszawa 1896–1897.

Akty Litowsko-Russkago Gosudarstwa (1390–1529), t. I, wyd. Mitrofan F. Downar-Zapolskij, Moskwa 1899.

Akty odnosziaszcziesja k istorii Južnoj i Zapadnoj Rossii, sobrannye i izdannye Archeograficzieskoju Kommissieju, t. I, II, Peterburg 1863.

Akty odnosziaszcziesja k istorii Zapadnoj Rossii, sobrannye i izdannye Archeograficzieskoju Kommissieju, t. I–V, Peterburg 1846–1853.

Archeograficzieskij sbornik dokumentow odnosziaszczichja k istorii Severo-Zapadnoj Rusii, izdawaemyj pri uprawlenii Wilenskago Uczebnago Obruga, t. I, II, III, IV, VII, VIII, XI, Wilno 1867–1900.

Archiw Jugo-Zapadnoj Rossii izdawaemyj Wremennoju Kommissieju dlja razbora drewnich aktow, wysoczajsze uczreždennoju pri Kiewskom, Podolskom i Wołyńskom General-Gubernatore, cz. I: t. 1, 6; cz. III: t. 1; cz. IV: t. 1; cz. VI: t. I; cz. VII: t. 1; cz. VIII: t. I, II, III, IV, VI, Kiew 1859–1914.

Archiwum XX Lubartowiczów-Sanguszków w Sławucie, wyd. Zygmunt Radziwiński, Bronisław Gorczak, t. I–VII, Lwów 1887–1910.

Belaruski Archiŭ, t. I (akty XVI–XVII st.), Mińsk 1927, t. II (akty XV–XVII st.), Mińsk 1928, t. III, Mińsk 1930.

Biržu dvaro teismo knygos (1620–1745), par. Vytautas Raudeliūnas, Romualdas Firkovičius, Vilnius 1982.

Codex epistolaris saeculi XV, wyd. Anatol Lewicki, t. I–III, Kraków 1894.

Corpus Iuris Civilis, wyd. Paulus Krueger, Theodorus Mommsen, Berolini MCMXI.

Dokumenty i regesty k istorii litovskich' evreev'. T. 1: 1388–1550; T. 2: 1550–1569, wyd. Sergej Aleksandrowič Beršadskij, S. Petersburg 1882.

Drugi Statut Litewski 1566r, Archiwum Komisji Prawniczej, t. VII, wyd. Franciszek Piekosiński, Kraków 1900.

Groicki Bartłomiej, Artykuły prawa majdeburskiego. Postępek sądów około karania na gardle. Ustawa płacej u sądów, red. Karol Koranyi, Warszawa 1954.

Groicki Bartłomiej, Tytuły prawa majdeburskiego, red. Karol Koranyi, Warszawa 1954.

Istorijos Archyvas, I tomas: XVI amžiaus Lietuvos inventoriai, opr. Konstantinas Jablonskis, Kaunas 1934.

Istoriko-Juridiczeskije Materialy izwleczennyje iz aktowych knig gubernii Witebskoj i Mohilewskoj, chraniszczichsia w centralnom archiwie w Witebskie i izdannyye, pod red. A. Sozonowa, M. Verevkina, D.I. Dovgjały, t. I – XXXII, Witebsk 1871–1906.

Kodeks Dyplomatyczny Katedry i Diecezji Wilenskiej, t. I. (1387–1507), wyd. Jan Fijałek i Władysław Semkowicz, Kraków 1938–1948.

Leges Saxonum und Lex Thuringorum, wyd. C. von Schwerin, Leipzig 1918.

Le leggi dei Longobardi, wyd. C. Azzara, S. Gasparri, Milano 1992.

Lietuvos magdeburginių miestų privilegijos ir aktai, t. V, sud. Algirdas Baliulis, Vilnius 2007.

Lietuvos Metrika, knyga 8/8, (1499–1514), wyd. Algirdas Baliulis, Romualdas Firkovičius, Darius Antanavičius, Vilnius 1995.

Lietuvos Metrika, knyga 225/6, (1528–1547), wyd. Stanislovas Lazutka, Irena Valikonytė, Vilnius 1995.

Lietuvos Metrika, knyga 564/7, (1553–1567), wyd. Algirdas Baliulis, Vilnius 1996.

Lietuvos Metrika, knyga 10/10, (1440–1523), wyd. Egidijus Banionis, Algirdas Baliulis, Vilnius 1997.

Lietuvos Metrika, knyga 11/11, (1518–1523), wyd. Artūras Dubonis, Vilnius 1997.

Lietuvos Metrika, knyga 224/4, (1522–1530), wyd. Stanislovas Lazutka, Vilnius 1997.

Lietuvos Metrika, knyga 1/1, (1380–1584), wyd. Algirdas Baliulis, Romualdas Firkovičius, Vilnius 1998.

Lietuvos Metrika, knyga 25/25, (1387–1546), wyd. Darius Antanavičius, Algirdas Baliulis, Vilnius 1998.

Lietuvos Metrika, knyga 3/3, (1440–1498), wyd. Lina Anužytė, Algirdas Baliulis, Vilnius 1998.

Lietuvos Metrika, knyga 227/8, (1533–1535), wyd. Stanislovas Lazutka, Irena Valikonytė, N. Šlimienė, Vilnius 1999.

Lietuvos Metrika, knyga 530/8, (1566–1572), wyd. Darius Baronas, Liudas Jovaiša, Vilnius 1999.

Lietuvos Metrika, knyga 51/51, (1566–1574), wyd. Algirdas Baliulis, Raimonda Ragauskienė, Aivas Ragauskas, Vilnius 2000.

Lietuvos Metrika, knyga 12/12, (1522–1529), wyd. Darius Antanavičius, Algirdas Baliulis, Vilnius 2001.

Lietuvos Metrika, knyga 230/11, (1542), wyd. Irena Valikonytė, Saulė Viskantaitė, Vilnius 2001.

Lietuvos Metrika, knyga 532/10, (1569–1571), wyd. Lina Anužytė, Algirdas Baliulis, Vilnius 2001.

Lietuvos Metrika, knyga 9/9, (1511–1518), wyd. Krzysztof Pietkiewicz, Vilnius 2002.

Lietuvos Metrika, knyga 15/15, (1528–1538), wyd. Artūras Dubonis, Vilnius 2002.

Lietuvos Metrika, knyga 229/10, (1540–1541), wyd. Stanislovas Lazutka, Irena Valikonytė, Saulė Viskantaitė-Saviščevidienė, Vilnius 2003.

Lietuvos Metrika, knyga 4/4, (1479–1491), wyd. Lina Anužytė, Vilnius 2004.

Lietuvos Metrika, knyga 52/52, (1569–1570), wyd. Algirdas Baliulis, Romualdas Firkovičius, Vilnius 2004.

Lietuvos Metrika, knyga 6/6, (1494–1506), wyd. Algirdas Baliulis, Vilnius 2007.

Lietuvos Metrika, knyga 231/12, (1540–1543), wyd. Irena Valikonytė, Vilnius 2007.

Lietuvos Metrika, knyga 14/14, (1524–1529), wyd. Laimontas Karalius, Darius Antanavičius, Vilnius 2008.

Lietuvos Metrika, knyga 71/71, (1585–1586), wyd. Darius Antanavičius, Vilnius 2008.

Metryka Litewska, księga wpisów nr131, oprac. Andrzej Rachuba, Warszawa 2001.

Metryka Wjalikaga Knjastwa Litoŭskaga, kniga 28 (1522–1552), Minsk 2000.

Metryka Wjalikaga Knjastwa Litoŭskaga, kniga 30 (1480–1546), wyd. Valeryj Stanislavavič Mânžynski, Minsk 2008.

Metryka Wjalikaga Knjastwa Litoŭskaga, kniga 44 (1559–1566), wyd. Alâksandr Ivanovič Gruša, Minsk 2001.

Metryka Wjalikaga Knjastwa Litoŭskaga, kniga 43 (1523–1560), wyd. Valeryj Stanislavavič Mânžynski, Minsk 2003.

Metryka Wjalikaga Knjastwa Litoŭskaga, kniga 46 (1562–1565), wyd. Valeryj Stanislavavič Mânžynski, Minsk 2006.

Metryka Wjalikaga Knjastwa Litoŭskaga, kniga 70 (1582–1585), wyd. Andrej Anatolevič Mjacelski, Minsk 2008.

Opis aktowej knigi Kiewskago Centralnago Archiwa Nr 2036, sost. Orest Iwanovič Levickij, Kiew 1883.

Opis aktowej knigi Kiewskago Centralnago Archiwa Nr 2037, sost. Ivan Michajlovič Kamanin, Kiew 1883.

Opis aktowej knigi Kiewskiego Centralnago Archiwa Nr 2038, sost. Orest Iwanovič Levickij, Kiew 1884.

Opis aktowej knigi Kiewskiego Centralnago Archiwa Nr 2039, sost. Orest Iwanovič Levickij, Kiew 1885.

Opis aktowej knigi Kiewskiego Centralnago Archiwa Nr 2040, sost. Ivan Michajlovič Kamanin, Kiew 1884.

Opis dokumentow Wilenskago Centralnago Archiwa drewnich aktowych knig, t. I–X, Wilna 1901–1913.

Opisanie dokumentow Archiwa Zapadnorusskich Uniastskich Mitropolitow 1470–1700, t. I, S. Peterburg 1897.

Opisanie dokumentow i bumag chranjaszczichsja w Moskowskom Archiwie Ministerstwa Justicii, kniga 21, Moskwa 1915.

Opisanie rukopisnago otdelenija Wilenskoj Publicznoj Biblioteki, wyp. I–V, Wilna 1895–1906.

Pactus Legis Salicae, MGH Leges nationum Germanicarum, t. IV, 1, wyd. Karl August Eckhardt, Hannover 1962.

Perwyj Litowskij Statut, opr. Stanislovas Lazutka, Irena Valikonytė, Edvardas Gudavičius, Vilnius 1991.

Piscowaja kniga Pinskago i Kleckago Knjażestw, (1552–1555), sost. Stanisław Chwalczewskij, Wilna 1884.

Połockije gramoty XIII w. – nacz. XVI w., Institut Istorii Akademija Nauk SSSR, sost. Anna Leonidowna Choroszkiewicz, t. I–IV, Moskwa 1977–1988.

Pomniki prawa litewskiego z XVI wieku, wyd. Franciszek Piekosiński, Archiwum Komisji Prawniczej T. 7, Kraków 1900.

Prawa i przywileje miasta i dóbr ziemskich Zabłudów XV–XVII w., opr. Józef Maroszek, Białystok 1994.

Prawo salickie, przekład Pactus Legis Salicae, Edwin Rozenkrauz, Gdańsk 1990.

Przywileje Witołda dla Moniwida, starosty wileńskiego i testament jego syna Jana Moniwidowicza, opr. Władysław Semkowicz, AW 2: 1923.

Raganų teismai Lietuvoje, [w:] Lietuvos Teises Paminklai II, wyd. Konstantinas Jablonskis, Rimantas Jasas, Vilnius 1987.

Regesty dokumentów Katedry Wileńskiej i kościołów Diecezji Wileńskiej z lat 1507–1522 z Archiwum Kapitulnego Katedry Wileńskiej, [w:] Grzegorz Błaszczuk, Regesty dokumentów Diecezji Wileńskiej z lat 1507–1522 Jana Fijałka i Władysława Semkowicza, LSP IX: 2003.

Rewizja puszczy i perechodow zverinych w bywyszem Velikom Knjażestve Litovskom, s prisowokupleniem gramot i priwilegij na wchody w puszczy i na ziemli, sost. Grigorij Bogdanowicz Wołowicz, Wilno 1867.

Ruska (wołinska) Metrika, Regesti dokumentiw Koronnoï kanceljarii dlja ukraińskich zemel (Wołinske, Kiïwske, Braclawskie, Czernihiwske woewodstwa) 1569–1673, oprac. Hennadii Boriak i inni, Kiïw 2002.

Russkaja Istoriceskaja Biblioteka izdawaemaja Imperatorskoju Archeograficeskoju Kommissieju t. XX, Litowskaja Metrika t. I, knigi sudnych del, Peterburg 1903.

Russkaja Istoriceskaja Bibliotieka izdawaemaja Imperatorskoju Archeograficeskoju Kommissieju t. XXVII, Litovskaja Metrika otdeł perwyj, czast perwaja: Knigi zapisej. t. 1, S. Peterburg 1910.

Russkaja Istoriceskaja Bibliotieka izdawaemaja Imperatorskoju Archeograficeskoju Kommissieju, t. XXX, Litovskaja Metrika knigi publicznych deł, t. I, Jurew 1915.

Russkaja Istoriceskaja Bibliotieka izdawaemaja Imperatorskoju Archeograficeskoju Kommissieju, t. XXXIII, Litovskaja Metrika knigi publicznych deł, Jurew 1915.

Sbornik paleograficeskich snimkow z drewnich gramot i aktow i chranjaszczichsja w Wilenskom Centralnom Archiwe Wilenskoj Publicznoj Biblioteki, wyp. 1. (1432–1548), Wilna 1884.

Sbornik russkich pismennykh pamjatnikov i rukopisii Filareta, wyd. Paweł Muchanow, Sanktpeterburg, 1866.

Schwabenspiegel, Kurzform, Monumenta Germaniae Historica, Fontes Iuris Germanica Antiqui, t. 5, Weimar 1964.

Skarbiec dyplomatów papieżkich, cesarskich, królewskich, książęcych, uchwał narodowych, postanowień różnych władz i urzędów posługujących do krytycznego wyjaśnienia dziejów Litwy, Rusi Litewskiej i ościennych im krajów, t. I, II, wyd. Ignacy Daniłowicz, Wilno 1860, 1862.

Statut Wielkiego Księstwa Litewskiego, Wilno 1819.

Statuty Kazimierza Wielkiego w tłumaczeniu Świetosława z Wojcieszyna. Kodeks Świetosławów, wyd. Franciszek Piekosiński, [w:] Archiwum Komisji Prawniczej Akademii Umiejętności, t. III, Kraków 1895.

Sudebniki XV–XVI w., red. Borys Dmitriewicz Grekow, Moskwa–Leningrad 1952.

Trudy obszczestwa izsledowatelej Wołyni, t. III, Żitomir 1910.

Ukraiński gramoty XIV w. i persza połowyna XV w., wyd. Władimir Rozow, Kijew 1928.

Vitoldiana. Codex Privilegiorum Vitoldi Magni Ducis Lithuaniae 1386–1430, zebr. Jerzy Ochmański, Warszawa–Poznań 1986.

Volumina Legum, wyd. Jozafat Ohryzko, t. I–VIII, Petersburg 1859–1860.

Zbiór dawnych dyplomatów i aktów miast: Wilna, Kowna, Trok, prawosławnych monasterów, cerkwi i w różnych sprawach, cz. I, Wilno 1843.

Zbiór dawnych dyplomatów i aktów miast mińskiej gubernii, prawosławnych monasterów, cerkwi i w różnych sprawach, Minsk 1848.

Zróżdła do dziejów polskich, wydawane przez Michała Grabowskiego i Aleksandra Przeździeckiego, tom I–II, Wilno 1844–1845.

Žagarės dvaro teismo knygos (1670–1751), par. Vytautas Raudeliūnas, Algirdas Baliulis, Romualdas Firkovičius, Vilnius 2003.

Opracowania

Abkowicz Mariola, Karaimska antroponimia w XIX–XX w. w świetle ksiąg metrykalnych karaimskiego zarządu duchownego w Trokach, [w:] *Orientas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos visuomenės tradicijoje: Totoriai ir Karaimai*, red. Tamara Bairašaukaitė, Halina Kobeckaitė, Galina Miškinienė, Vilnius 2008.

Adamus Jan, Z badań nad dzierżeniem w polskim prawie średniowiecznym, Lwów 1933.

Adamus Jan, Z zagadnień prawa litewskiego, PHP II: 1926, z. 3.

Adamus Jan, Zastaw w prawie litewskim XV i XVI wieku, Lwów 1925.

Adamus Jan, rec. Franciszek Bossowski, Nowela Justyniana 115 – Statut Litewski I R. IV. art. 13(14), Statut Litewski II i III R. VIII. Art. 7 – T. X. cz. 1 Art. 167, [w:] Księga pamiątkowa ku uczczeniu czterechsetnej rocznicy wydania Pierwszego Statutu Litewskiego, red. Stefan Ehrenkreutz, Wilno 1935, Recenzje i sprawozdania, AW X: 1935.

Adamus Jan, rec. Józef Matuszewski, Aqua abrenuntiationes, CPH 1952: 4, s. 164-237, Wzdanie a symbol „aquae abrenuntiationis”, CPH 1955: 7, s. 419.

Adamus Jan, rec. Jan Loho-Sobolewski, Prawo opiekuńcze w dawnej Litwie, Lwów 1937, RDSiG: VII: 1938.

Andriulis Vytautas, Jučas Mečislovas, Lazutka Stanislovas, Tretij Litowskij Statut 1588 g., Wilnius 1989.

Andriulis Vytautas, Maksimaitis Mindaugas, Pakalniškis Vytautas, Pečkaitis Justinas Sigitas, Šenavičius Antanas, Lietuvos teisės istorija, Vilnius 2002.

Antonovič Volodimir Bonifatijovič, Monografii po istorii zapadnoj i jugo-zapadnoj Rossi, t. I, Kiew 1885.

Arnold Stanisław, Możliwość państwa polskie w XI i XII i jego podstawy gospodarczo-społeczne, PH XXV: 1925.

Arnold Stanisław, Uwagi o początkach ustroju feudalnego w Polsce, PH, XLI: 1950.

Backus Oswald Prentiss, Motives of West Russian nobles in deserting Lithuania for Moscow, 1377–1514, Lawrence 1957.

Baker J.H., An Introduction to English Legal History, Oxford 2002.

Bandtkie-Stężyński Jan Wincenty, Prawo prywatne polskie, Warszawa 1851.

Baranowski Ignacy Tadeusz, Z dziejów feudalizmu, PH IV: 1906.

Bardach Juliusz, Adopcja w prawie litewskim XV i XVI wieku, LSP XII: 2007.

Bardach Juliusz, Historia państwa i prawa Polski, t. I, Warszawa 1965.

Bardach Juliusz, Leśnodorski Bogusław, Pietrzak Michał, Historia ustroju i prawa polskiego, Warszawa 1994.

Bardach Juliusz, Litewskość w państwowości i systemie prawa Wielkiego Księstwa w XVI–XVIII stuleciach, [w:] Tarp istorijos ir būtovės, red. Alfredas Bumblauskas, Rimvydas Petrauskas, Vilnius 1999.

Bardach Juliusz, O dawnej i niedawnej Litwie, Poznań 1988.

Bardach Juliusz, Powrót do źródeł, „Lithuania” 26/27: 1998.

Bardach Juliusz, Statuty litewskie a prawo rzymskie, Warszawa 1999.

Bardach Juliusz, Statuty Wielkiego Księstwa Litewskiego – pomniki prawa doby Odrodzenia, KH LXXXI: 1974, z. 4.

Bardach Juliusz, Studia z ustroju i prawa Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV–XVII wieku, Warszawa 1970.

Bardach Juliusz, Trzecizna w litewskim prawie majątkowym XV i XVI wieku, [w:] Cultus et cognitio. Studia z dziejów średniowiecznej kultury ofiarowane profesorowi Aleksandrowi Gieysztorowi, Warszawa 1976.

Bardach Juliusz, Uzione prawo w II Statucie Litewskim, [w:] 1566 metų antrasis Lietuvos Statutas, red. Alfredas Bumblauskas, Vilnius 1993.

Bardach Juliusz, Uwagi o rodowym ustroju społeczeństwa i prawie bliskości w Polsce średniowiecznej, CPH IV: 1952.

Bardach Juliusz, rec. Jan Loho-Sobolewski, Prawo opiekuńcze w dawnej Litwie, Lwów 1937, [w:] Wiadomości Studium Historii Prawa Litewskiego Uniwersytetu Stefana Batorego, t. 1, Wilno 1938.

Bartlett Robert, Tworzenie Europy. Podbój, kolonizacja i przemiany kulturowe 950–1350, Poznań 2003, /tytuł oryginału The Making of Europe. Conquest, Colonization, and Cultural Change 950–1350, United Kingdom 1993/.

Bednarczuk Leszek, Stosunki językowe na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego, Kraków 1999.

Beršadskij Sergej Aleksandrowič, Litowskie jewrei: istorija ich juridiczeskogo i obszczestwennogo położenija w Litwie ot Witowta do Ljublinskoj unii, S. Peterburg 1883.

Beršadskij Sergej Aleksandrowič, Litowski statut i Polskija konstitucii, istoriko-juridiczeskoe izsledowanie, S. Peterburg 1893.

Beršadskij Sergej Aleksandrowič, O nasledowanii w wymorocznych imuszczestwach po litowskomu prawu, ŻMNP 11: 1892, S. Peterburg.

Bieniak Janusz, Rody rycerskie jako czynnik struktury społecznej w Polsce XIII–XV wieku. Uwagi problemowe, [w:] Polska w okresie rozdrobnienia feudalnego. Państwo – społeczeństwo – kultura, red. Henryk Łowmiański, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1973.

Blanuca Andrij, Norma pro „trzeciznu” w perszomu Litowskomu Statuti ta II recepcija do kincja XVI stolittja, [w:] Pirmasis Lietuvos Statutas ir epocha, red. Irena Valikonytė, Lirija Steponavičienė, Vilnius 2005.

Bljumenfeld German Fadděvič, O formach zemlewladenija w drownej Rossi, Odessa 1884.

Bloch Marc, Społeczeństwo feudalne, Warszawa 1981.

Blumenstok Alfred, Studia nad historią własności nieruchomości u ludów germańskich. I. Stosunek człowieka do ziemi u Franków salickich przed wkroczeniem na terytorium rzymskie, Kraków 1891.

Błaszczak Grzegorz, Diecezja żmudzka od XV do początku XVII w. Uposażenie, Poznań 1993.

Bobkowski Adam, Rozkład rodziny włościańskiej na Wołyniu, a zwyczaje spadkowe, RW I: 1930.

Bobkowski Adam, Muzykant Sz., Petruszewicz Kazimierz, Staniewicz Witold, Zwyczaje spadkowe włościan w czterech województwach kresowych, [w:] Zwyczaje spadkowe włościan w Polsce, część IV, Biblioteka Puławska, Seria prac społeczno-gospodarczych, nr 11, Warszawa 1929.

- Bobrzyński Michał, *Historia prawa niemieckiego w zarysie wraz z historią prawa tego w Polsce*, Kraków 1876.
- Bogišić Valtazer, *Prawni običaji u Slovena. Privatno pravo*, Zagreb 1867.
- Bogišić Valtazer, *Zbornik sadašnjih pravnih običaja u Južnih Slovena*, Zagreb 1874.
- Bonfante P., *Corso di diritto romano*, vol. I: *Diritto di famiglia*, Mediolan 1963.
- Boniecki Adam, *Herbarz polski*, t. IV, Warszawa 1901.
- Borawski Piotr, *Sytuacja prawna ludności tatarskiej w Wielkim Księstwie Litewskim (XVI–XVIII w.)*, ABS XV: 1983.
- Borawski Piotr, *Struktura społeczna Tatarów w Wielkim Księstwie Litewskim*, ABS XIX: 1990.
- Borkowska-Bagińska Ewa, *„Zbiór praw sądowych” Andrzeja Zamoyskiego*, Poznań 1986.
- Borowski Stanisław, *Materiały do ćwiczeń semnaryjnych z historii prawodawstw słowiańskich. II Statut winodolski z roku roku 1288*, Warszawa 1935.
- Bortkiewicz Filomena, *Prawo bliższości w świetle małopolskich ksiąg sądowych wiejskich*, CPH XXIV: 1972, z. 2.
- Bossowski Franciszek, *Nowela Justyniana 115 – Statut Litewski IR. IV. art. 13(14), Statut Litewski II i III R. VIII art. 7. – T. X. cz. 1 art. 167*, [w:] *Księga pamiątkowa ku uczczeniu czterechsetnej rocznicy wydania Pierwszego Statutu Litewskiego*, red. Stefan Ehrenkreutz, Wilno 1935.
- Brissaud Jean, *Manuel d’histoire de droit privé à l’usage des étudiants en licence et en doctorat*, Paris 1908.
- Broel-Plater Włodzimierz Stanisław, *Zbiór pamiętników do dziejów Polskich*, t. I, Warszawa 1858.
- Bumblauskas Alfredas, *Polsko-litewskie stosunki cywilizacyjne. Przemiany w stanowiskach historiograficznych obu narodów*, „Przegląd Wschodni” V: 1999, z. 4(20).
- Burzyński Piotr, *O prawie bliższości w dawnej Polsce*, „Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń Wydziału historyczno-filozoficznego Akademii Umiejętności” 6, Kraków 1877.
- Burzyński Piotr, *Prawo polskie prywatne*, t. I, Kraków 1867.
- Čepienė Irena, *Historia litewskiej kultury etnicznej*, Kaunas 2000.
- Chénon Émile, *Histoire générale de droit français public et privé des origines à 1815*, t. II, Paris 1929.
- Chodynicki Kazimierz, *Geneza równouprawnienia schyzmatyków w Wielkim Księstwie Litewskim. Stosunek Zygmunta Augusta do wyznania grecko-wschodniego*, PH XXII: 1919–1920.
- Chodynicki Kazimierz, *Kościół prawosławny a Rzeczpospolita Polska. Zarys historyczny 1370–1632*, Warszawa 1934.
- Choroszkewicz Anna L., *Labirint politiko-etno-geograficznych naimenowanij wostocznój Ewropy serediny XVII w.*, [w:] *Z dziejów kultury prawnej. Studia ofiarowane Profesorowi Juliuszowi Bardachowi w dziewięćdziesięciolecie urodzin*, Warszawa 2004.
- Czacki Tadeusz, *Czy prawo rzymskie było zasadą praw litewskich i polskich*, Wilno 1809.

Czacki Tadeusz, Rozprawa o prawie, które mają Obywatele Prowincji składających dawną Polskę, do wolnego szynkowania piwa, miodu i gorzałki, i o przyczynie, dla której Obywatele dawnej Rosji nie mając tej części dochodów krzywdy nie ponoszą, Krzemieniec 1806.

Czermak Wiktor, Sprawa równouprawnienia schizmatyków i katolików na Litwie (1432–1563), RAU XIX: 1903.

Daniłowicz Ignacy, Rzut oka historyczny na prawodawstwo litewskie, „Pamiętnik Naukowy”, t. I, Kraków 1837.

Daragan M., O wykupe rodowych imuszczeń, „Russkij Westnik”, Sowremennaja Letopis, nr 41, Moskwa–Peterburg 1862.

Dąbkowski Przemysław, Dobra rodowe i nabyte w prawie litewskim od XIV do XVI wieku, Lwów 1916.

Dąbkowski Przemysław, Prawo prywatne polskie, t. I, II, Lwów 1911.

Dąbkowski Przemysław, Stanowisko cudzoziemców w prawie litewskim (1447–1588), SHPP V: 1912, z. 2.

Dąbkowski Przemysław, Wierna ręka czyli pokład, Studium z prawa polskiego, SHPP III, z. 2: 1909.

Doŭnar Taisiâ Ļvanaŭna, Wytoki kanstytucyjnago prawa Bielarusi, [w:] Wybranyja nawukowyja pracy Biełaruskaga Dziaŭžaŭnaga Uniwersiteta, t. III, Minsk 2001.

Downar-Zapolskij Mitrofan Vasilewič, Gosudarstwiennoe chozjajstwo Wielikago Knjaziestwa Litowskago pri Jagiellonach, Kiiew 1901.

Dubonis Artūras, Własność ziemska, [w:] Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i obrazy, oprac. Vytautas Ališauskas, Liudas Jovaiša, Mindaugas Paknys, Rimvydas Petrauskas, Eligijus Raila, Kraków 2006.

Duczmal Małgorzata, Jagiellonowie. Leksykon biograficzny, Poznań 1996.

Dundulienė Pranė W., Zemledelie w Litwie w epokę feudalizmu. Autoreferat, Wilnius 1954.

Dunin Karol, Dawne mazowieckie prawo, Warszawa 1880.

Dutkiewicz Walenty, Prawo cywilne jakie w Polsce od roku 1347 do wprowadzenia kodeksu Napoleona obowiązywały, Warszawa 1869.

Dutkiewicz Walenty, Zbiór praw sądowych przez ekskanclerza Andrzeja ordynata Zamoyskiego ułożony – a teraz przedrukowany z domieszczeniem źródeł i uwag tak porównawczych jak i prawodawczych, Warszawa 1874.

Dwornik F., Sławjane w ewropejskoj istorii i ciwilizacii, Moskwa 2001.

Działyński Tytus, Zbiór praw litewskich od roku 1389 do roku 1529, Poznań 1841.

Ehrenkreutz Stefan, Uwagi nad rozdziałem VII - ym Statutu litewskiego trzeciego, RPW I: 1925.

Encyklopedia powszechna, wyd. Samuel Orgelbrand, Warszawa 1859–1868.

Encyklopedia staropolska, opr. Aleksander Brückner, Warszawa 1939.

Encyklopedia staropolska ilustrowana, Gloger Zygmunt, Warszawa 1902.

Encyklopedyczny słownik wyrazów obcych, red. Stanisław Lam, wyd. Trzaski, Everta i Michalskiego, Warszawa 1939.

Engelman Iwan E., O priobretenii prawa sobstvennosti na zemlju po Russkomu prawu, S. Peterburg 1859.

Estreicher Stanisław, Wykłady z historii ustroju państwa i prawa za zachodzie Europy, red. Stanisław Grodziski, Kraków 2000.

Falletti Louis, Le retrait lignager en droit coutumier français, Paris 1923.

Flandrin Jean-Louis, Historia rodziny, Warszawa 1998.

Gaca Andrzej, Prawo Jutlandzkie Waldemara II (Jyske Lov) z 1241 roku, Toruń 2007.

Gąsiorowski Stefan, Karaimi w Koronie i na Litwie w XV–XVIII wieku, Kraków–Budapeszt 2008.

Gerlach Jan, Stanowisko duchownych wedle Statutu Litewskiego III (1588 roku), AW I: 1922.

Giara Tomasz, Rzymski zakaz nadużycia praw podmiotowych w świetle nowej jurysprudencki pojęciowej, ZP UKSW 6.1: 2006. <https://doi.org/10.21697/zp.2006.6.1.15>

Gierke Otto, Deutsches Privatrecht, t. III, Sachenrecht, Leipzig 1905.

Godek Sławomir, Elementy prawa rzymskiego w III Statucie Litewskim (1588), Warszawa 2004.

Godek Sławomir, Wpływ prawa bizantyjskiego na opiekę w „Ruskiej Prawdzie” i w „I Statucie Litewskim”, ZP UKSW 1: 2001. <https://doi.org/10.21697/zp.2001.1.07>

Golmsten Adolf Christīanovič, Juridiczeskija izsledowanija i stati. Tri woprosa drewnjago litowskago graždanskago prawa, t. II, S. Peterburg 1913.

Gorbaczewskij Nikita Iwanowicz, Słownik drewnjago aktowago jazyka Severo-Zapadnago Kraja i Carstwa Polskago, Wilna 1874.

Górecki Piotr, Economy, Society and Lordship in Medieval Poland 1100-1250, New York & London 1992.

Górecki Piotr, Parishes, Tithes and Society In Earlier Medieval Poland c. 1100 - c. 1250, Philadelphia 1993. <https://doi.org/10.2307/1006491>

Grabowski Bronisław, Zadruka. cz. I, U Słowian południowych, „Wisła” miesięcznik geograficzno-etnograficzny, t. III, Warszawa 1889.

Grekow Borys Dmitriewič, Chłopi na Rusi od czasów najdawniejszych do XVII wieku, t. I, Warszawa 1955.

Grekow Borys Dmitriewič, Kijewskaja Ruś, Moskwa 1949.

Grekow Borys Dmitriewič, Polica. Opyt izuczenija obszczestwennych odnoszenij w Police XV–XVII ww., Moskwa 1951.

Grekow Borys Dmitriewič, Sudebniki XV–XVI, Moskwa–Leningrad 1952.

Grodziski Stanisław, Z dziejów staropolskiej kultury prawnej, Kraków 2004.

Gudavičius Edvardas, Istorija Litwy s drewniejszych wremen do 1569 goda, Moskwa 2005.

Gudavičius Edvardas, Lietuvos europėjimo keliais. Istorinės studijos, sud. Alfredas Bumblauskas, Rimvydas Petrauskas, Vilnius 2002.

Gudavičius Edvardas, Lithuania's Road to Europe, LHS 2: 1997.

Gudavičius Edvardas, Prawodawstwo, [w:] Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i obrazy, oprac. Vytautas Ališauskas, Liudas Jovaiša, Mindaugas Paknys, Rimvydas Petrauskas, Eligijus Raila, Kraków 2006.

Guzevičiūtė Rūta, Tarp rytų ir vakarų. XVI–XIX a. LDK bajorų kostiumo formavimosi aplinkybės ir pavidalai, Vilnius 2006.

Halecki Oskar, Litwa, Ruś i Żmudź, Kraków 1916.

Handwörterbuch zur deutschen Rechtsgeschichte, Bd. III, red. Dieter Werkmüller, Berlin 1984.

Hecht Gedo, Karaimi „Synowie Zakonu”, Lwów 1938.

Hejnosz Witold, rec. Witold Kamieniecki, Społeczeństwo litewskie w XV wieku, Warszawa 1947, CPH II: 1947.

Hellmann Manfred, Grundzüge der Geschichte Litauens und des Lituanischen Volkes, Darmstadt 1966.

Hube Józef, Wywód paw spadkowych słowiańskich, Warszawa 1832.

Hube Romuald, O znaczeniu prawa rzymskiego i rzymsko-bizantyńskiego u narodów słowiańskich, Warszawa 1867.

Hube Romuald, Prawo polskie w czternastym wieku. Ustawodawstwo Kazimierza Wielkiego, Warszawa 1881.

Hube Romuald, Prawo polskie w wieku trzynastym, Warszawa 1874.

Hübner Rudolf, Grundzüge des deutschen Privatrechts, Leipzig 1930.

Hurbyk Andrij, Wspólnota wiejska na Ukrainie w XIV–XVIII w. Ewolucja podstawowych form społeczno-terytorialnych, PH XC: 1999, z. 1.

Inglot Stefan, Historia społeczna i gospodarcza średniowiecza, Lwów 1938.

Jablonovski Horst, Westrussland zwischen Wilna und Moskau, Leiden 1955.

Jablonskis Konstantinas, Istorija ir jos šaltiniai, Vilnius 1979.

Jabłonowski Aleksander, Historia Rusi południowej do upadku Rzeczypospolitej Polskiej, Kraków 1912.

Jabłonowski Aleksander, Stosunki rodzinne na Wołyniu na przełomie XVI go –XVII go wieku, PH XII: 1911, z. 1.

Janowicz Aleksander, Prawo prywatne niemieckie, Lwów 1912.

Jaroszewicz Józef, Obraz Litwy pod względem jej cywilizacji od czasów najdawniejszych do końca wieku XVIII, część I , II , Wilno 1844.

Jasinskij Michaił, Ustawnyja ziemskija gramoty Litowsko-Russkago Gosudarstwa, Kiew 1889.

Jaworski Rafał, Ewangeliarze ruskie jako księgi wpisów. Próba zarysowania problemu na przykładzie Ewangeliarza Ławryszewskiego, [w:] Polska kancelaria królewska czasów nowożytnych. Między władzą a społeczeństwem, cz. II, red. Waldemar Charążycki, Wojciech Krawczuk, Kraków 2004.

Jučas Mečislovas, Unia Polsko-Litewska, Toruń 2004.

Jurginis Juozas, Zakreposzczenie krestjan w Litwie, Wilnius 1963.

Kadlec Karol, O prawie prywatnym zachodnich Słowian przed X wiekiem, [w:] Początki kultury słowiańskiej, opr. Aleksander Brückner, Lubor Niederle, Karol Kadlec t. IV, cz. 2, Kraków 1912.

Kadlec Karol, Rodinný nedíl čili záduha v právu slovanském, Praha 1898.

Kamieniecki Witold, Ograniczenia wyznaniowe w prawodawstwie litewskim w XV i XV wieku, PH XII: 1911.

Kamieniecki Witold, Rozwój własności na Litwie w dobie przed I Statutem, Kraków 1914.

Kamieniecki Witold, Społeczeństwo litewskie w XV wieku, Warszawa 1947.

Kamieniecki Witold, Wpływy zakonne na ustrój litewski, PH XXV: 1925.

Kiaupa Zigmantas, Litwa za panowania Giedyminowiczów do przyjęcia chrztu, [w:]

Zigmantas Kiaupa, Jūratė Kiaupienė, Albinas Kuncevičius, Historia Litwy od czasów najdawniejszych do 1795 r., Warszawa 2007.

Kiaupa Zigmas, Miasto, [w:] Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i obrazy, oprac. Vytautas Ališauskas, Liudas Jovaiša, Mindaugas Paknys, Rimvydas Petrauskas, Elgijus Raila, Kraków 2006.

Kiaupienė Jūratė, Kilka uwag o zasadach, formularzu i treści dokumentu kupna-sprzedaży w Wielkim Księstwie Litewskim przed II Statutem Litewskim 1566 roku, [w:] Z dziejów kultury prawnej. Studia ofiarowane Profesorowi Juliuszowi Bardachowi w dziewięćdziesięciolecie urodzin, Warszawa 2004.

Kiaupienė Jūratė, Pogańskie Wielkie Księstwo Litewskie, [w:] Historia Litwy. Dwugłos polsko-litewski, Andrzej Rachuba, Jūratė Kiaupienė, Zigmantas Kiaupa, Warszawa 2008.

Kiaupienė Jūratė, Państwo i społeczeństwo litewskie od czasów Witolda do unii litewskiej, [w:] Historia Litwy od czasów najdawniejszych do 1795r., red. Zigmantas Kiaupa, Jūratė Kiaupienė, Albinas Kuncevičius, Warszawa 2007.

Kiaupienė Jūratė, Społeczeństwo Wielkiego Księstwa Litewskiego, [w:] Historia Litwy. Dwugłos polsko-litewski, Andrzej Rachuba, Jūratė Kiaupienė, Zigmantas Kiaupa, Warszawa 2008.

Kiaupienė Jūratė, Swoistość systemu prawno-ustrojowego Wielkiego Księstwa Litewskiego w XV–XVI wieku, [w:] Europa Środkowowschodnia od X do XVIII – jedność czy różnorodność? pod red. Krzysztofa Baczkowskiego i Janusza Smoluchy, Kraków 2005.

Kiaupienė Jūratė, Wystąpienie w panelu II podczas konferencji naukowej, [w:] Polska na tle Europy XVI–XVII wieku, red. Jakub Brodacki, Konferencja Muzeum Historii Polski, Warszawa 23–24 października 2006 r., Materiały pokonferencyjne, z. 1 Warszawa 2007.

Kobeckaitė Halina, Faktory sochranjenija etniczeskogo identiteta litowskimi Karaimami, [w:] Orientas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos visuomenės tradicijoje: Totoriai ir Karaimai, red. Tamara Bairašaukaitė, Halina Kobeckaitė, Galina Miškinienė, Vilnius 2008.

Kobeckaitė Halina, Karaimi w Wilnie i Trokach, Polska Sztuka Ludowa. Konteksty, r. 47, 1993, nr 3/4.

Koczerska Maria, rec. Zygfryd Rymaszewski, Prawo bliskości krewnych w polskim prawie ziemskim do XV wieku, Wrocław 1970, PH LXII: 1971.

Kolańczyk Kazimierz, Najdawniejsze polskie prawo spadkowe, Poznań 1939.

Kolańczyk Kazimierz, Studia nad relikami wspólnej własności ziemi w najdawniejszej Polsce, Poznań 1950.

Kołodziejczyk Anna, Łożyński Krzysztof, Śliwiński Józef, Zarys konfliktów o dobra na Podlasiu i Grodzieńszczyźnie za Zygmunta I Starego, Olsztyn 2001.

Korany Karol, O niektórych postanowieniach karnych Statutu litewskiego z r. 1529 (Studium prawno-porównawcze), [w:] Księga pamiątkowa ku uczczeniu czterechsetnej rocznicy wydania pierwszego Statutu Litewskiego, Wilno 1935.

Koranyi Karol, Podstawy średniowiecznego prawa spadkowego, PHP IX: 1930, z. 2.

Koranyi Karol, Powszechna historia państwa i prawa, Warszawa 1963.

Korzeniowski Józef, rec. Beršadskij Sergej Aleksandrowiç, O nasledowaniu w wymorocznych imuszcztwach po litowskomu prawu, ŻMNP 11: 1892, S. Peterburg, KH VII: 1893.

Kowalewski Maksim Maksimoviç, Zarys początków i rozwoju rodziny i własności, przekł. z franc. Maria Gomólińska, Warszawa 1903.

Krom Michaił, „Starina” jak kategoria sredniowiekowego mentaliteta (po materiałach Wielikiego Kniażstwa Litowskiego XIV – naczęła XVII ww.), Mediaevalia Ucrainica, III: 1994.

Król-Mazur Renata, Miasto trzech nacji. Studia z dziejów Kamieńca Podolskiego w XVIII wieku, Kraków 2008.

Krzyżaniakowa Jadwiga, Jerzy Ochmański, Władysław II Jagiełło, Wrocław–Warszawa–Kraków 2006.

Kubrinskij F. A., Czerty obščestwennago byta Litowskoj Rusi XVI w., Wilna 1907.

Kulisiewicz Wojciech, „Postawienie czapki” – studium z dziejów litewskiego postępowania sądowego w XV i XVI wieku, CPH XXXIV: 1982.

Kulisiewicz Wojciech, Zaruka (vadium) w prawie litewskim w XV–XVII wieku, Warszawa 1993.

Kuliszer Iosif Michajlovicz, Dzieje gospodarcze Europy Zachodniej, t. I, Warszawa 1923.

Kunderewicz Cezary, Instytucje Justyniana, /tłum. z jęz. łacińskiego/, Warszawa 1986.

Kurschat Fredrich, Wörterbuch der littauischen Sprache, II, Halle 1883.

Kutrzeba Stanisław, Historia Ustroju Polski w zarysie, t. 1 Korona, t. 2 Litwa, Lwów–Warszawa 1921.

Kutrzeba Stanisław, Historia źródeł dawnego prawa polskiego, t. II, Lwów–Warszawa–Kraków 1926.

Kutrzeba Stanisław, rec. Ivan I. Lappo, K istorii sošłownago stroja Welikago Knjażestwa Litowskago. Konnye meszczane Witebskie w XVI stoletii, [w:] Sbornik statej, poswjaszczennych Wasiliju Osipowiczu Kljuczewskomu, Moskwa 1909, KH XXVI: 1912.

Kutrzeba Stanisław, Unia Polski z Litwą, problem i metoda badania, Kraków 1911.

Kutrzeba Stanisław, Wspólne podstawy historii praw słowiańskich, CPE XXVIII: 1933.

Kwiatkowski Walerian, Ze studium o języku urzędowym Wielkiego Księstwa Litewskiego, Londyn 1959.

Lappo Ivan Ivanowicz, K istorii sosłownago stroja Welikago Knjažestwa Litowskago. Konnye meszczane Witebskie w XVI stoletii, [w:] Sbornik statej, poswjaszczennych Wasiliju Osipowiczu Kljuczewskomu, Moskwa 1909.

Lazutka Stanislovas, Valikonytė Irena, Karpavičienė Jolanta, Wwedenie, [w:] Lietuvos Metryka (1528–1547), knyga 225/6, Vilnius 1995.

Lazutka Stanislovas, Istoriceskaja rol Albertasa Gosztautasa w kodifikacji Perwego Litowskogo Statuta, [w:] Pirmasis Lietuvos Statutas ir epocha, red. Irena Valikonytė, Lirija Steponavičienė, Vilnius 2005.

Lazutka Stanislovas, Język Statutów litewskich i Metryki litewskiej, „Lithuania” 22 /23: 1997.

Lazutka Stanislovas, I Litowski Statut – feodalnyj kodeks Wielkiego Kniażestwa Litowskiego, Vilnius 1973.

Lazutka Stanislovas, Valikonytė Irena, Karpavičienė Jolanta, Akty „knigi” kak istoriceskie istoczniki, [w:] Lietuvos Metrika, knyga 225/6, (1528–1547), wyd. Stanislovas Lazutka, Irena Valikonytė, Vilnius 1995.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, DREWNEE Chorwato-Dalmatskoe zakonodatelstwo, Odessa, 1868.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, Istorija russkago prawa, Odessa 1869.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, Istoczniki russko-litowskago prawa, Warszawa 1894.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, Krestjanskij dwor w litowsko-russkom gosudarstwie, S. Petersburg 1897.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, K woprosu o wymarocznych imuszcziestwach po litowskomu prawu, ŻMJ 09.1897, S. Petersburg 1897.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, Oczerki istorii litowsko-russkago prawa, S. Peterburg 1894.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, Prawosposobnost litowsko-russkoj szljachty, ŻMNP 2: 1909, 3: 1909, S. Petersburg.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, Russkaja Prawda i Litowski Statut, Uniwersitetskija Izwestija, Kiew 1865.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, Soslownyj tip territorialno-administratiwnago sostawa litowskago gosudarstwa i ego pricziny, S. Peterburg 1894.

Leontowicz Fedor Iwanowicz, Spornye woprosy po istorii russko-litowskago prawa, S. Peterburg 1893.

Lesiński Bogdan, Prawne problemy własności ziemskiej w średniowiecznej Polsce, CPH XXIII: 1971.

Lesiński Bogdan, Stanowisko kobiety w polskim prawie ziemskim do połowy XV wieku, Wrocław 1956.

Lesiński Bogdan, Ze studiów nad prawem bliższości w XIV i XV w., CPH VII: 1955, z. 1.

Lesiński Bogdan, Ze studiów nad prawem bliższości w XIV i XV w., Notatka informacyjna. ZNUAM z. spec. nr 1: 1956.

Lesiński Bogdan, Rozwadowski Władysław, Historia prawa, Warszawa–Poznań 1985.

Lewickij Orest, Czerty semejnago byta w Jugo-Zapadnoj Rusi XVI–XVII ww., [w:] Archiw Jugo-Zapadnoj Rossii izdawaemyj Kommissieju dlja razbora drewnich aktow, sostojaszcziej pri Kiewskom, Podolskom i Wołyńskom General-Gubernatore, cz. III t. 3, Akty o bracznom prawie i siemiejnom byte w Jugo-Zapadnoj Rusi w XVI–XVII ww., Kiew 1909.

Liedke Marzena, Rody ruskie w elicie politycznej Wielkiego Księstwa Litewskiego w XV–XVIII wieku, Społ.S I: 2008.

Linde M. Samuel Bogumił, O Statucie litewskim ruskim językiem i drukiem wydany, Warszawa 1816.

Lipski Andrzej, Practicae observationes ex iure civili et Saxonico, Dantisci 1648.

Lizisowa Maria Teresa, Język Kodeksu Olszewskiego (1550). Z recepcji staropolskiego języka prawno-sądowego w Wielkim Księstwie Litewskim w szesnastym wieku, Kraków 2000.

Lizisowa Maria Teresa, Język statutów litewskich w aspekcie kulturowym, ABS 24: 1999.

Lizisowa Maria Teresa, Studia nad słownictwem regionalnym III statutu litewskiego, Kielce 1984.

Ljubawskij Matfiej Kuzmicz, K woprosu ob ogranichenii političeskich praw prawosławnych knjazej, panow i szljachty w Welikom Knjażestwe Litowskom do Ljublinskoj Unii, [w:] Sbornik statej, poswjaszczennych Wasiliju Osipowiczu Kljuczewskomu, Moskwa 1909.

Ljubawskij Matfiej Kuzmicz, Litovsko-russkij sejm. Opyt po istorii učreždenija v svjazi s vnutrennim stroem i vnešnej žizn’ju gosudarstva, Moskwa 1900.

Ljubawskij Matfiej Kuzmicz, Obłastnoe delenie i mestnoe upravljenje litovsko-russkago gosudarstva ko vremeni izdanija piervago litovskago statuta, Moskwa 1892.

Ljubawskij Matfiej Kuzmicz, Očerki istorii litovsko-russkago gosudarstva do Ljublinskoj unii vključitel’no, Moskwa 1910.

Loho-Sobolewski Jan, Prawo opiekuńcze w dawnej Litwie, Lwów 1937.

Longchamps de Bérier Franciszek, Nadużycie prawa w świetle rzymskiego prawa prywatnego, Wrocław 2007.

Łowmiański Henryk, Studia nad dziejami Wielkiego Księstwa Litewskiego, Poznań 1983.

Łowmiański Henryk, Studia nad początkami społeczeństwa i państwa litewskiego, Wilno 1931.

Łowmiański Henryk, Uwagi o genezie państwa litewskiego, [w:] tegoż, Prusy – Litwa – Krzyżacy, Warszawa 1989.

Łowmiański Henryk, Wchody miast litewskich, [w:] Dwa doktoraty z Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, Poznań 2005.

Łowmiański Henryk, Wcielenie Litwy do Polski w 1386 roku, LSP II: 1987.

Łowmiański Henryk, Z zagadnień spornych społeczeństwa litewskiego w wiekach średnich, rec. Witold Kamieniecki, Społeczeństwo litewskie w XV wieku, PH XL: 1950.

- Łoziński Władysław, *Życie polskie w dawnych wiekach*, Lwów 1912.
- Maciejewska Wanda, *Dzieje ziemi Połockiej w czasach Witolda (1385–1430)*, AW: VIII: 1933.
- Maciejewski Tadeusz, *Historia powszechna ustroju i prawa*, Warszawa 2007.
- Maciejowski Wacław Aleksander, *Historia prawodawstw słowiańskich*, t. III, IV, Warszawa 1835, 1859.
- Malczewska Mirosława, *Latyfundium Radziwiłłów w XV do połowy XVI wieku*, Poznań 1985.
- Malinowska Irena, Mikołaj Żalasowski. Polski prawnik XVII stulecia na tle ówczesnej nauki prawa, Kraków 1960.
- Malinowska-Kwiatkowska Irena, *Prawo prywatne w ustawodawstwie Królestwa Sycylii (1140–1231)*, Wrocław 1973.
- Małecki Antoni, *Ludność wolna w Księdze henrykowskiej*, PH VIII: 1894.
- Mânżynski Valery, *Pacwiardżalny przywilej 1552 g. gorodu Miensku na magdeburgskaje prawo, „Athenaeum” t. IV („Metriciana”, t. I)*, Mińsk 2000.
- Matuszewski Jacek S., *Zastaw nieruchomości w polskim prawie ziemskim do końca XV stulecia*, ZNUŁ 53: 1979 seria I.
- Matuszewski Józef, *Aqua abrenuntiationis, studium z średniowiecznego prawa prywatnego*, [w:] tegoż, *Pisma wybrane*, t. I, Łódź 1999. <https://doi.org/10.18778/7171-270-7.01>
- Mazur Karol, *W stronę integracji z Koroną. Sejmiki Wołynia i Ukrainy w latach 1569–1648*, Warszawa 2006.
- Medišauskienė Zita, Adam Honory Kirkor – między Litwą, Polską a Białorusią, LSP VIII: 2001.
- Mejczik D.M., *Gramoty XIV i XV w Moskowskiego Archiwa Ministerstwa Justicii, „Juridiczeskij Westnik”, Moskwa 1883.*
- Menžinskij Valery, *Iz istorii oformlenija praw na zemlju w Welikom knjażestwie Litowskom (Po materiałam knig zapisej Litowskoj metрики), „Sowetskoe Gosudarstwo i Prawo” 10: 1987.*
- Meysztowicz Walerjan, *Dobra kościelne jako przedmiot uprawnień w prawie W. Ks. Litewskiego*, Wilno 1935.
- Michalewicz Norbert, *O prawie przyzwalania krewnych na pozbycie nieruchomości w Wielkopolsce aż do ustawodawstwa Kazimierza Wielkiego*, PH III–IV: 1906.
- Michalski Jerzy, *Czy ius retractus zostało zniesione w 1768 roku?* [w:] tegoż, *Studia historyczne z XVIII i XIX wieku*, t. I, Polityka i społeczeństwo, Warszawa 2007.
- Mikuła Maciej, *Ograniczenie skuteczności prawa retraktu w polskim prawie ziemskim od II połowy XIV do końca XV wieku*, SDPPP IX: 2006.
- Mikulski Waldemar, *Gramota wielkiego księcia Kazimierza Jagiellończyka dla wojewody wileńskiego Dowgirda z 1442 r.*, PH LXXXVI: 1995, z. 1.
- Mitteis Heinrich, *Deutsches Privatrecht*, München 1950.

Mânžynski Valery, Pacwiardźalny prywilej 1552 g. gorodu Miensku na magdeburgskaje prawo, „Athenaeum” t. IV („Metriciana”, t. I), Mińsk 2000.

Modzelewski Karol, Barbarzyńska Europa, Warszawa 2004.

Molczanowski N., Oczerk izwestij o Podolskoj zemle do 1434 g., Kiew 1885.

Namysłowski Władysław, Prawo bliższości u południowych Słowian, CPE XIX, 3–4, 5–6: 1921.

Namysłowski Władysław, Zarys serbskiego prawa majątkowego w wiekach średnich, Lwów 1925.

Naruszewicz Adam, Historya narodu polskiego, t. I–IV, Kraków 1860.

Neporožnia Nadija, Čekijos ir Lietuvos kultūrinio suartėjimo pagrindas (LDK laikotarpis), [w:] Česko-litevské vztahy v průběhu staletí, red. Luboš Řeháček, Luboš Švec, Praha 1998.

Nevolin Konstantin Alekseevič, Polnoe sobranie soczinenij. Istoria Rossijskich graždańskich zakonow, t. IV, V, Sanktpeterburg 1857–1858.

Nowickij Iwan, Oczerk istorii krestjanskago sosłowija jugo-zapadnoj Rossi w XV–XVIII w., [w:] Wstęp, do t. I cz. VI, Archiw Jugo-zapadnoj Rossii, Kiew 1876.

Nowickij Iwan, Sprawocznyj slovar juridiczeskich terminow drewnjago aktowago jazyka jugozapadnoj Rossii, Kiew 1871.

Obrębski Józef, Polesie, Studia etnosocjologiczne, t. 1, Warszawa 2007.

Ochmański Jerzy, Biskupstwo wileńskie w Średniowieczu. Ustrój i uposażenie, Poznań 1972.

Ochmański Jerzy, Dawna Litwa, Olsztyn 1986.

Ochmański Jerzy, Moniwid i jego ród. Studium z dziejów możnowładztwa litewskiego w XV wieku. Pierwsze w Wielkim Księstwie Litewskim latyfundium świeckie, LSP IX: 2003.

Ochmański Jerzy, Powstanie i rozwój latyfundium Biskupstwa Wileńskiego (1387–1550). Ze studiów nad rozwojem wielkiej własności na Litwie i Białorusi w średniowieczu, Poznań 1963.

Olivier-Martin F., Histoire du droit français, Paryż 1948.

Ourliac Paul, Jehan de Malafosse, Histoire du droit privé. Les biens, Paris 1961.

Perwolf Josef, Staroslovanské řády a obyčeje, Praga 1885.

Petrauskas Rimvydas, Stosunki pokrewieństwa, [w:] Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i obrazy, oprac. Vytautas Ališauskas, Liudas Jovaiša, Mindaugas

Paknys, Rimvydas Petrauskas, Eligijus Raila, Kraków 2006.

Piczeta Władimir Iwanowicz, Litowski Statut 1529 r. i jego istoczniki, „Uczyenye zapiski Instituta slawjanowedenija Akademii Nauk SSSR,” t. V, Moskwa 1952.

Piekarczyk Stanisław, Studia nad rozwojem struktury społeczno-gospodarczej wczesnośredniowiecznej Szwecji, Warszawa 1962.

Piekosiński Franciszek, Statut litewski, cz. I, Kraków 1899.

Pietkiewicz Krzysztof, Kieżgajłowie i ich latyfundium do połowy XVI wieku. Ze studiów nad rozwojem własności ziemskiej w Wielkim Księstwie Litewskim w Średniowieczu, Poznań 1982.

Pietkiewicz Krzysztof, Uwagi o dokumencie łacińskim w praktyce kancelarii litewskiej Aleksandra Jagiellończyka, [w:] Praeities pēdsakais, Skiriama Profesoriaus daktaro Zigmanto Kiaupos 65-mečiui, red. Egidijus Aleksandravičius, Artūras

Dubonis, Elmantas Meilus, Rimantas Miknys, Edmundas Rimša, Vilnius 2007.

Pietkiewicz Krzysztof, Wielkie Księstwo Litewskie pod rządami Aleksandra Jagiellończyka, Poznań 1995.

Płaza Stanisław, Historia prawa w Polsce na tle porównawczym, cz. I, II, Kraków 1997.

Pobédonoscev Konstantin Petrowiĉ, Kurs graždanskago prawa, cz. I, Moskwa 1872.

Pochileviĉ Dimitrij Leonodowiĉ, Krestjane Belorussii i Litwy w XVI–XVIII w., Lwow 1957.

Powstański Adam, Uwagi odnoszące się do bibliografii Statutu Litewskiego, Wilno 1829.

Prochaska Antoni, Nowsze poglądy na ustrój wewnętrzny starej Litwy, PH XV: 1912.

Przeszkodziński Antoni, Zasady praw dawnych polskich o spadkach, „Biblioteka Warszawska”, Pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi, t. III, Warszawa 1851.

Przeździecki Aleksander, Podole, Wołyń, Ukraina, obrazy miejsc i czasów, t. II, Wilno 1841.

Ptaszycki Stanisław, Nieco o Trzecim statucie litewskim i normach prawnych po nim na Litwie, Lwów 1925.

Ptaszyckij Stanisław L., K' istorii litowskago prawa posle tretjago statuta, S. Peterburg 1893.

Rachuba Andrzej, Litwa pogańska, [w:] Historia Litwy. Dwugłos polsko-litewski, Andrzej Rachuba, Jūratė Kiaupienė, Zigmantas Kiaupa, Warszawa 2008.

Raudeliūnas Vytautas, K tołkowaniju juridiczeskich terminow Litowskogo Statuta, ABS VII: 1970.

Radwański Zbigniew, Wąsicki Jan, Najważniejsze zmiany w polskim prawie cywilnym w okresie Oświecenia, CPH IV: 1952.

Rafacz Józef, Dawne polskie prawo sądowe w zarysie, Warszawa 1936.

Ragauskienė Raimonda, Najstarsze dokumenty XVIw. w archiwach prywatnych szlachty WKL (na podstawie Metryki Litewskiej), [w:] Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos šaltiniai. Faktas. Kontekstas. Interpretacija, red. Artūras Dubonis, Jonas Drungilas, Aleh Dziarnoviĉ, Zigmantas Kiaupa, Andrzej Rachuba, Irena Valikonytė, Tetjana Vikul, Vilnius 2007,

Rawita-Gawroński Franciszek, Siabrostwo jako forma władania ziemią, [w:] tenże, Studya i szkice historyczne, serya II, Lwów 1900.

Rembowski Aleksandr, Istorja i znaczenie czinszewago wladenja w Zapadnom Krae, S. Peterburg 1886.

Reszczyński Jarosław, Recepja prawa jako zjawisko kulturowe, [w:] Vetera Novis Augere, Studia i prace dedykowane profesorowi Wacławowi Uruszzakowi, pod red. Stanisława Grodzkiego i innych, Kraków 2010.

Rhode Gotold, Die Ostgrenze Polens, Köln–Graz 1955.

Roman Stanisław, Geneza Statutów Kazimierza Wielkiego. Studium źródłoznawcze, Kraków 1961.

- Roman Stanisław, Z badań nad dawnością w prawie polskim XIV wieku, CPH XVII: 1965, z. 2.
- Rostkowski Grzegorz, Czy księżniczka ruska Wsiewołodówna miała być żoną Konstantyna Dukasy, [w:] Świat pogranicza, red. Mirosław Nagielski, Andrzej Rachuba, Sławomir Górzyński, Grzegorz Rostkowski, Warszawa 2003.
- Roždestwenskij S.W., Służiloe zemlewladenie w moskowskom gosudarstwe XVI w., S. Peterburg 1897.
- Russocki Stanisław, Formy władania ziemią w prawie ziemskim Mazowsza, Warszawa 1961.
- Rymaszewski Zygfryd, Podmioty prawa bliższości w Polsce do końca XV wieku, ZNUŁ 51: 1967, seria I.
- Rymaszewski Zygfryd, Prawo bliższości krewnych w polskim prawie ziemskim do XV wieku, Wrocław 1970.
- Rymaszewski Zygfryd, Trzecizna w świetle źródeł polskich XIV i XV wieku, ZNUŁ 47: 1966, seria I.
- Rymaszewski Zygfryd, Z zagadnień rozwoju miejskiego prawa prywatnego w Polsce, CPH XXI: 1969, z. 2.
- Samsonowicz Henryk, Dziedzictwo średniowiecza. Mity i rzeczywistość, Wrocław 2009.
- Sarcevičienė Jolita, Kobieta, [w:] Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i obrazy, oprac. Vytautas Ališauskas, Liudas Jovaiša, Mindaugas Paknys, Rimvydas Petrauskas, Eligijus Raila, Kraków 2006.
- Saturník Theodor, Život starých Slovanů. O právu soukromém u Slovanů v dobách starších, [w:] Slovanské starožitnosti, oddíl kulturní, red. Lubor Niederle, dílu II, svazek 2, Praha 1934.
- Semkowicz Władysław, Przywileje Witołda dla Moniwida, starosty wileńskiego i testament jego syna Jana Moniwidowicza, AW: 1923.
- Semkowicz Władysław, W sprawie początków szlachty na Litwie i jej ustroju rodowego, Lwów 1916.
- Šiaučiūnaitė-Verbickienė Jurgita, Karaimi, [w:] Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i obrazy, oprac. Vytautas Ališauskas, Liudas Jovaiša, Mindaugas Paknys, Rimvydas Petrauskas, Eligijus Raila, Kraków 2006.
- Šiaučiūnaitė-Verbickienė Jurgita, Tatarzy, [w:] Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i obrazy, oprac. Vytautas Ališauskas, Liudas Jovaiša, Mindaugas Paknys, Rimvydas Petrauskas, Eligijus Raila, Kraków 2006.
- Sicard E., Zadruga sud-slave dans l'évolution du groupe domestique, Paryż 1943.
- Sienkiewicz Witold, Bojarzy-szlachta i ziemianie w dobrach prywatnych w Wielkim Księstwie Litewskim w pierwszej połowie XVI wieku, ZH XVIII: 1993, z. 4.
- Sienkiewicz Witold, „Trakty”, „okręgi”, „koła”, „pola”, „rody”, „okolice” jako jednostki terytorialno-osadnicze w Wielkim Księstwie Litewskim w XVII wieku, LSP III: 1989.
- Sirvydas Konstantin, Dictionarium trium linguarum, 1620, [w:] Senasis Konstantino Sirvydo Žodynas, par. Kazys Pakalka, Vilnius 1997.
- Słownik cerkiewnoślowiański polski, opr. Aleksy Znosko, Białystok 1996.
- Słownik języka polskiego, M. Samuel Bogumił Linde, Lwów 1854–1860.

Słownik języka polskiego, pod red. Jana Karłowicza, Adama Kryńskiego i Władysława Niedźwieckiego, Warszawa 1900–1927.

Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce, t. I, pod red. Mariana Plezi, Wrocław–Kraków–Warszawa 1953–1958; t. II, pod red. Mariana Plezi, Wrocław–Kraków–Warszawa 1959–1967; t. IV, pod red. Mariana Plezi, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1975–1977; t. V, pod red. Mariana Plezi, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1978–1984; t. VI, pod red. Mariana Plezi, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1985–1992; t. VII, pod red. Krystyny Weyssenhoff-Brożkowej, Kraków 1992–2001.

Słownik łacińsko-polski. Łacina w nauce i kulturze, Jerzy Pieńkos, Kraków 2001.

Słownik łacińsko-polski dla prawników i historyków, Janusz Sondel, Kraków 2006.

Słownik polszczyzny XVI w., t. II, pod red. Stanisława Bąka i innych, Wrocław–Warszawa–Kraków 1966; t. XI, pod red. Mariana Boreckiego i innych, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1978.

Słownik staropolski, red. Stanisław Urbańczyk, t. I, Warszawa 1953–1955, t. III, Wrocław–Warszawa–Kraków 1962.

Słownik starożytności słowiańskich. Encyklopedyczny zarys kultury Słowian od czasów najdawniejszych do schyłku wieku XII, pod red. Gerarda Labudy i Zdzisława

Stiebera, Wrocław–Warszawa–Kraków 1961–1997.

Słownik ukraińsko-polski, Anatol Iwczenko, Lublin 2003.

Smirnow W., Predisłowie, [w:] Sbornik starinnych gramot i uzakonenij rossijskoj imperii kasatelno prav i sostojanija russko-poddanych Karaimov, izd. Zarja Abramowič Firkovič, S. Petersburg 1890.

Smolka Stanisław, Testament Bolesława Krzywoustego, RAU WHF XIII: 1881.

Snitko Konstantin Iwanowicz, Predisłowie, [w:] Akty izdawaemye Wilenskoju Archeograficzieskoju Kommissieju, t. XVII, Akty Grodnenskago Zemskago Suda, Wilno 1890.

Sobczak Jacek, Położenie prawne ludności tatarskiej w Wielkim Księstwie Litewskim, Warszawa–Poznań 1984.

Sobociński Władysław, rec. Kazimierz Kolańczyk, Najdawniejsze polskie prawo spadkowe, Poznań 1939, CPH I: 1948.

Sobociński Władysław rec. Kazimierz Kolańczyk, Studia nad relikdami wspólnej własności ziemi w najdawniejszej Polsce, Poznań 1950, RDSiG XIII: 1951.

Sołowjew Aleksander, Osobiennost dogowora prodaži niedwizimostiej w sławjanskom prawie, Przew HP 2: 1931.

Sołowjew Aleksander, Statuty Cara Stefana Duszana, SHPP: 1939.

Sopoćko Michał, Rodzina w prawodawstwie na ziemiach polskich, Wilno 1926.

Spevec F.J., Pravo bliže rodbine glede odsvoja nekretnina po staro-germanskom i staro-slavenskom pravu, Zagreb 1883.

Sreznewskij Izmail Iwanowič, Materiały dlja sławarja drevne-russkago jazyka, Sanktpeterburg 1893–1912.

Starczenko Natalja, Chto skupowuwaw zemlju na Wołyni w kinci XVI st.? [w:] Pjati Kongres Mižnarodnoi asociaciji ukrainistiw. Istorija. Czastyna 1, Czerniwci 2003.

Starczenko Natalja, Szljubna strategija wdiw i kilka problem nawkoło neï (szljachetska Wołyń kincja XVI st.), [w:] Kiiwska Starowyna, Naukowy istoriko-filologiczny žurnál, Nr 1 (337) Kiiw 2001.

Starostina Inna P., Nekotorye osobennosti razwitija prava wostocznoslawjanskich zemel w Welikom Kniažestwe Litowskom, [w:] Rossija, Polsha i Priczernomore w XV–XVIII ww., pod red. Borisa Aleksandroviča Rybakova, Moskwa 1979.

Starostina Inna P., Primenenie Nowelly Jusiniana w sude Welikogo Kniažestwa Litowskogo w 1538 g. (na osnovanii materiałow knigi Litowskoj Metriki n 228), [w:] Z dziejów kultury prawnej. Studia ofiarowane Profesorowi Juliuszowi Bardachowi w dziewięćdziesięciolecie urodzin, Warszawa 2004.

Stępkowski Aleksander, Nadużycia prawa podmiotowego w świetle jurysprudencji kulturowej, ZP UKSW 6.2: 2006. <https://doi.org/10.21697/zp.2006.6.2.12>

Stępkowski Aleksander, Wokół problematyki nadużycia prawa podmiotowego. Polemika z tezami książki Franciszka Longchamps de Brier, Nadużycie prawa w świetle rzymskiego prawa prywatnego, ZP UKSW 5.1: 2005. <https://doi.org/10.21697/zp.2005.5.1.11>

Straszewicz Michał, Testament Anny z Korsaków Rahoziny z 1563 roku. Przyczynek do dziejów jeńców połockich, PH XCVI: 2005, z. 3.

Szalanda Aljaksej Iwanowicz, K woprosu o czeskom prawowom wlijanii w WKL, [w:] Jagelony: dynastyja, epoka, spadczyna, red. A.A. Kawalenja, Materyjały Mižnarodnaj nawukowa – praktycznaj kanferencyi, Halszany–Nawagrudak 8–10 werasnaja 2006, Minsk 2007.

Szczaniecki Michał, Nadania ziemi na rzecz rycerzy w Polsce do końca XIII wieku, Poznań 1938.

Szelągowski Adam, Chłopi dziedzice we wsiach na prawie polskim do końca XIII wieku, SHPP I: 1899.

Szirokorad Aleksandr, Ruś i Litwa, Moskwa 2008.

Śliż Natalia, Elementy pogaństwa w kulturze szlacheckiej Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVI–XVII w., [w:] Księga – Nauka – Wiara w średniowiecznej Europie, red. Tomasza Ratajczaka, Poznań 2004.

Taranowskij Fedor Vasilevič, Obzor pamjatnikow magdeburgskaga prava zapadno-russkich gorodov litovskoj epochi. Istoriko-juridičeskoe izsledowanie, Warszawa 1897.

Taubenschlag Rafał, Rzymskie prawo prywatne na tle praw antycznych, Warszawa 1955.

Topolska Maria Barbara, Społeczeństwo i kultura w Wielkim Księstwie Litewskim od XV do XVIII w., [w:] Kultura i języki Wielkiego Księstwa Litewskiego, red. Maria Teresa Lisisowa, Kraków 2005.

Trajdos Tadeusz Mikołaj, Kościół Katolicki na ziemiach ruskich Korony i Litwy za panowania Władysława II Jagiełły (1386–1434), t. I, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1983.

Tyla Antanas, Dėl valstiečių žemėvaldos Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVII a. I pusėje, [w:] Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai, serija A, t. IV (97), Vilnius 1986.

Tymieniecki Kazimierz, Ustrój społeczno-gospodarczy wczesnej doby piastowskiej, „Pisma wybrane”, Warszawa 1956.

Tyszkiewicz Jan, Tatarzy na Litwie i w Polsce. Studia z dziejów XIII–XVIII w., Warszawa 1989.

- Uruszczak Wacław, In Polonia lex est rex. Niektóre cechy ustroju Rzeczypospolitej XVI–XVII w., [w:] Polska na tle Europy XVI–XVII wieku, red. Jakub Brodacki, Konferencja Muzeum Historii Polski, Warszawa, 23–24 października 2006 r., Materiały pokonferencyjne, z. 1, Warszawa 2007.
- Uruszczak Wacław, Korektura praw z 1532 roku. Studium historycznoprawne, t. I, Zeszyt Naukowy Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace prawnicze. Warszawa–Kraków 1990, z. 135.
- Uruszczak Wacław, Swoistość systemów prawno-ustrojowych państwa Europy Środkowowschodniej w XV–XVI wieku, [w:] Europa Środkowowschodnia od X do XVIII – jedność czy różnorodność? pod red. Krzysztofa Baczkowskiego i Janusza Smoluchy, Kraków 2005.
- Uruszczak Wacław, Władza książęca, wiece sądowe i prawo własności na Śląsku w XIII w. w świetle Księgi henrykowskiej, CPH LIV: 2002, z. 1.
- Uruszczak Wacław, Zwyczaje ziemskie w Statutach Kazimierza Wielkiego, SDPPP IV: 1999.
- Vaňěček Václav, Dějiny státu a práva u Československu do roku 1945, Praha 1964.
- Waldo Barbara, Niedział rodzinny w polskim prawie ziemskim do końca XV stulecia, Wrocław–Warszawa–Kraków 1967.
- Waronin Wasil, „Pachwała karalja Žygimonta” Wojcecha (Albrechta) Gasztaūta i wydanne Perszaga Statuta Wjalikaga Knjastwa Litoŭskaga, [w:] Pirmasis Lietuvos Statutas ir epocha, red. Irena Valikonytė, Lirija Steponavičienė, Vilnius 2005.
- Wawrzyńczyk Alina, Rozwój wielkiej własności na Podlasiu w XV i XVI wieku, Wrocław 1951.
- Wdowiszewski Zygmunt, Genealogia Jagiellonów i Domu Wazów w Polsce, Kraków 2005.
- Wesełowski Stepan Borisowič, Feodalnoe zemlewladenie w Severo-Wostocznoj Rusi, t. I, Moskwa 1947.
- Wielka Encyklopedia Powszechna Ilustrowana, wyd. A.I. Jezierski, Warszawa 1890–1914.
- Wielki słownik rosyjsko-polski, Anatol Mirowicz, Irena Dulewiczowa, Iryda Grek-Pabisowa, Irena Maryniakowa, t. II, Warszawa 2004.
- Wilutzky P., Vorgeschichte des Rechts – Prähistorisches Recht, I–II, Wrocław–Berlin 1903.
- Wierzchowiecka Iwona, Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna sędziów Trybunału Litewskiego, [w:] Viešosios ir privačiosios erdvės XVIII amžiaus Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2008.
- Wierzchowiecka Iwona, Uwagi do funkcjonowania Trybunału Litewskiego na tle przemian ustrojowych Rzeczypospolitej w II połowie XVIII w., [w:] Wielokulturowość polskiego pogranicza. Ludzie–Idee–Prawo, Białystok 2003.
- Winiarz Alojzy, Polskie prawo dziedziczenia kobiet w wiekach średnich, Lwów 1897.
- Wisner Henryk, Polityczne uwarunkowania poprawy brzeskiej drugiego statutu WXL, [w:] 1566 metų antrasis Lietuvos Statutas, Vilnius 1993.
- Wisner Henryk, Rzeczpospolita Wazów, t. III, Sławne Państwo, Wielkie Księstwo Litewskie, Warszawa 2008.
- Wiszka Emilian, Systemy polityczne Ukrainy, Toruń 2007.

Witort Jan, Litewska spółnota rodzinna, „Wisła” miesięcznik geograficzno-etnograficzny, IX: 1895.

Witort Jan, Zarysy prawa zwyczajowego ludu litewskiego, Lwów 1898.

Władimirskij-Budanow Michaił Flegontowicz, Christomatija po istorii russkago prawa, S. Peterburg, Kiew 1908.

Władimirskij-Budanow Michaił Flegontowicz, Oczerki iz istorii litowsko-russkago praw. Pomiestija litowskago hosudarstwa, Kijew 1869.

Władimirskij-Budanow Michaił Flegontowicz, Oczerki iz istorii litowsko-russkago prawa. Kriestijaskoie ziemliewladienie w Zapadnoj Rossii do połowiny XVI w., Kijew 1893.

Władimirskij-Budanow Michaił Flegontowicz, Zastawnoje władienije w litowsko-russkom gosudarstwie XV wieku, wstęp do: Archiw Jugo-Zapadnoj Rossii, cz. VIII t. VI, Kijów 1911.

Własowa Tatjana, Jazyk Perwego Litowskago Statuta (1529 g.), [w:] Pirmasis Lietuvos Statutas ir epocha, red. Irena Valikonytė, Lirija Steponavičienė, Vilnius 2005.

Wojciechowski Zygmunt, Sądownictwo prawa polskiego w dobie przedimmunitetowej, Lwów 1930.

Wojtkowiak Zbysław, Lithuania transwilniensis saec. XIV–XVI. Podziały Litwy Północnej w późnym średniowieczu, Poznań 2005.

Wolff Józef, Kniaziowie litewsko-ruscy od końca czternastego wieku, Warszawa 1895.

Zabłoccy Maria i Jan, Ustawa XII Tablic. Tekst–tłumaczenie–objaśnienie, Warszawa 2003.

Zachariae von Lingenthal K.E., Geschichte des griechisch–römischen Rechts, Berlin 1892.

Zająchkowski Stanisław, Wołyń pod panowaniem Litwy, RW II: 1931.

Zakrzewski Andrzej B., Czy Tatarzy litewscy rzeczywiście nie byli szlachtą, PH LXXIX: 1988, z. 3.

Zakrzewski Andrzej B., Recepcja ustroju i prawa w Wielkim Księstwie Litewskim, XIV–XVIII wiek, [w:] Miscellanea, SI t. 40, Warszawa 2002.

Zakrzewski Andrzej B., Statuty w kulturze prawnej Wielkiego Księstwa Litewskiego, [w:] Pirmasis Lietuvos Statutas ir epocha, red. Irena Valikonytė, Lirija Steponavičienė, Vilnius 2005.

Zakrzewski Andrzej B., Tatarzy litewscy wobec władzy państwowej, od epoki wczesnonowożytnej po koniec wieku XX, [w:] Orientas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos visuomenės tradicijoje: Totoriai ir Karaimai, red. Tamara Bairašaukaitė, Halina Kobeckaitė, Galina Miškinienė, Vilnius 2008.

Zawadzki Jarosław, Stanisław Kiszka, wojewodzie witebski. Losy głuchoniemego magnata, [w:] Świat pogranicza, red. Mirosław Nagielski, Andrzej Rachuba, Sławomir Górczyński, Grzegorz Rostkowski, Warszawa 2003.

Zernack Klaus, Polen und Russland, Berlin 1994.

Zins Henryk, Polska w oczach Anglików XIV–XVI wiek, Lublin 2002.

Żelichowski Ewgenij, Małorusko-nemeckij slowar, Lwów 1868.